

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 07.12.1999, sp. zn. 2 Cdon 2060/97, ECLI:CZ:NS:1999:2.CDON.2060.1997.1

Číslo: 11/2001

Právní věta:

Při stanovení ceny věci pro účely vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů se vychází z ceny věci v době vypořádání, avšak z jejího stavu v době zániku bezpodílového spoluvlastnictví manželů.

Zhodnocení společné věci účastníky v době po zániku jejich bezpodílového spoluvlastnictví manželů ze zdrojů, jež netvořily toto spoluvlastnictví, nemá vliv na cenu, kterou soud pro účely řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů stanoví.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 07.12.1999

Spisová značka: 2 Cdon 2060/97

Číslo rozhodnutí: 11

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Společné jmění manželů

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

M ě s t s k ý s o u d v P r a z e j a k o s o u d o d v o l a c í s h o r a o z n a č e n ý m r o z s u d k e m z m ě n i l r o z s u d e k O b v o d n í h o s o u d u p r o P r a h u 9 z e d n e 2 1 . 4 . 1 9 9 5 , j í m ŝ b y l o v y p o ř á d á n o b e z p o d í l o v é s p o l u v l a s t n i c t v í m a n ŝ e l ů (d á l e j e n " B S M ") - ú č a s t n í k ů , m i m o j i n é v e v ý r o k u p o d b o d y V . a V I I . t a k , ŝ e h o d n o t u n e m o v i t o s t í (d o m u č p . 2 2 7 a p o z e m k ů p a r c . č . 2 1 1 / 2 a 2 1 1 / 1 v k a t . ú z e m í K .) p ř í k á z a n ý c h ŝ a l o v a n é s t a n o v i l č á s t k o u 3 6 8 0 0 2 9 K č , z a t í m c o s o u d p r v n í h o s t u p n ě j i s t a n o v i l č á s t k o u 3 8 0 7 6 3 0 K č , a č á s t k u n a v y r o v n á n í p o d í l u p a k s t a n o v i l č á s t k o u 1 9 0 8 3 5 4 , 5 0 K č , z a t í m c o s o u d p r v n í h o s t u p n ě j i s t a n o v i l č á s t k o u 2 0 3 6 5 1 7 K č . D a l š í v ý r o k y p o d b o d y I I I . , I V . a V I . p o t v r d i l , r o z h o d l o s o u d n í m p o p l a t k u a n á h r a d ě n á k l a d ů ř í z e n í . K e z m ě n ě v ý r o k u s o u d u p r v n í h o s t u p n ě p o d b o d y V . a V I I . o d v o l a c í s o u d v e d l o d o p l n ě n í z n a l e c k ě h o p o s u d k u z n a l c e m I n g . J . S . o c e n ě s p o r n ý c h n e m o v i t o s t í , j í m ŝ b y l a o b e c n á (t r ŝ n í) c e n a s t a n o v e n a č á s t k o u 3 6 8 0 0 2 9 K č . Z n a l e c p ř í t o m v y c h á z e l z e s k u t e č n o s t í , ŝ e v r o z h o d n ě d o b ě , t j . k d o b ě z á n i k u B S M , n e b y l y n e m o v i t o s t i n a p o j e n y n a v e ř e j n ý v o d o v o d a k a n a l i z a c i . P o d l e o d v o l a c í h o s o u d p o z d ě j š í n a p o j e n í n e m o v i t o s t í n a v o d o v o d a k a n a l i z a c i n e m á n a s t a n o v e n í c e n y n e m o v i t o s t í , k t e r á s e p o s u z u j e k e d n i z á n i k u B S M , v l i v .

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, a to pokud byl rozsudek soudu prvního stupně změněn ve výrocích pod body V a VII. Uplatňuje toliko dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. d) o.s.ř., tj. nesprávné právní posouzení věci odvolacím soudem. Naplnění tohoto dovolacího důvodu spatřuje v tom, že cena stanovená v dodatku znaleckého posudku znalce Ing. S. vychází z toho, že ke dni ocenění nebyly nemovitosti napojeny na vodovod a kanalizaci, a že pozdější napojení na tyto sítě nemá na stanovení ceny nemovitosti vliv, neboť ta se posuzuje ke dni zániku BSM. Přitom by se žalobci mělo dostat odpovídající náhrady za to, že výlučnou vlastníci byla stanovena žalovaná. Výše této náhrady odpovídající polovině popřípadě prodávaných nemovitostí by měla vycházet z toho, že předmětné nemovitosti jsou již napojeny na vodovod a kanalizaci. Žalobce navrhl, aby rozsudek odvolacího soudu byl zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná navrhl, aby dovolání žalobce bylo zamítnuto. Uvedla, že nemovitosti byly napojeny na vodovod v roce 1994 a na kanalizaci v roce 1995, přičemž k zániku BSM došlo v roce 1991. Tyto investice zaplatila ze svých prostředků. Nad to poukázala na pokles tržních cen nemovitostí.

N e j v y š š í s o u d jako soud dovolací po zjištění, že dovolání proti rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou včas a že je přípustné, přezkoumal napadený rozsudek podle § 242 odst. 1 a 3 o.s.ř. a dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné. Proto je zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Dovolatel nenamítá, že v řízení došlo k vadám uvedeným v § 237 odst. 1 o.s.ř., nebo že řízení je postiženo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 241 odst. 3 písm. a/ a b/ o.s.ř.), a ani z obsahu spisu nevyplývá, že by k některé z uvedených vad došlo. Proto dovolací soud přezkoumává rozsudek odvolacího soudu v rozsahu dovolací námitky uplatněné dovolatelem; dále tedy řeší otázku správnosti stanovení ceny vypořádávaných nemovitostí, jestliže až po zániku BSM došlo k jejich zhodnocení. Dovolací soud bude s ohledem na dobu vydání napadeného rozsudku vycházet z právní úpravy občanského zákoníku ve znění před jeho novelou provedenou zákonem č. 91/1998 Sb. (dále jen "obč. zák.").

Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu správně určenou nesprávně vyložil, popřípadě ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Odvolací soud na daný případ správně použil ustanovení § 150 obč. zák. a toto ustanovení na nesporný skutkový stav věci správně aplikoval, když z dovolání vyplývající otázku ceny vypořádávaných nemovitostí řešil správně. Podle konstantní judikatury soudy totiž vycházejí ze zásady, že pro ocenění věci pro účely vypořádání BSM je určující stav věci v době zániku BSM, přičemž je třeba vycházet z cen odpovídajících cenám platným v době, kdy se BSM vypořádává - srov. Rozbor a zhodnocení rozhodovací činnosti soudů v ČSSR ve věcech vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů a stanoviska občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ČSR k výkladu zákonných ustanovení o bezpodílovém spoluvlastnictví, publikovaný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek z roku 1972 pod č. 42 na straně 263 - 264.

Nejde-li o přírůstky věci, lze z uvedené zásady, s ohledem na právní režim věcí, jež jsou v zaniklém ale dosud nevypořádaném BSM, připustit v podstatě dvě výjimky. První z nich je pokles ceny věci v důsledku jejího neudržování a neužívání oběma účastníky (pokud ovšem tento stav nezavinil výlučně jeden z nich) - srov. rozhodnutí publikované pod č. 23 v Bulletinu bývalého Nejvyššího soudu z roku 1989. Druhou pak je případ, kdy by cena věci vzrostla jejím zhodnocením ze zdrojů BSM, např. v důsledku investic ze společných úspor účastníků. Zhodnocení společné věci ze zdrojů nikoliv společných, jež tedy tvořily BSM (§ 143 obč. zák.) nemůže mít vliv na cenu, kterou podle shora uvedené zásady soud pro účely řízení o vypořádání BSM (zpravidla na základě odborného posouzení

ve smyslu § 127 o.s.ř.) stanoví.. Je tomu tak především proto, že takové investice z odděleného majetku jednoho z účastníků do společného majetku soud ve smyslu § 150, věty druhé, obč. zák. posuzuje odděleně od ceny věci, na níž byly vynaloženy. Podle tohoto ustanovení "každý z manželů je oprávněn požadovat, aby mu bylo uhrazeno, co ze svého vynaložil na společný majetek, a je povinen nahradit, co ze společného majetku bylo vynaloženo na jeho ostatní majetek". Je-li aplikace tohoto ustanovení soudem opodstatněná, promítne se to nikoli ve výši ceny věci, na niž účastník svůj náklad vynaložil, ale do výroku, jímž se vyrovnávají podíly účastníků na vypořádávaném majetku. Odvolací soud tedy nepochybil, jestliže při stanovení ceny předmětných nemovitostí vycházel jednak z jejich stavu v době zániku BSM účastníků a jednak z jejich obecné ceny v tom smyslu, jakou cenu by měly, pokud by se prodávaly v uvedeném stavu v době rozhodování soudu.

Již z výše uvedeného, vyplývá, že odvolací soud věc posoudil po právní stránce správně. Proto je správný i dovoláním napadený rozsudek a dovolání muselo být podle § 243b odst. 1 o.s.ř. zamítnuto.

K věci se pak sluší ještě uvést, že žalobce v průběhu řízení toliko jednou (při jednání soudu prvního stupně konaném 1. 11. 1994) stručně zmínil své investice do vodovodní přípojky či kanalizace k předmětnému domu, a to v době po zániku BSM. Svou pohledávku ve vztahu k BSM ve smyslu citovaného ustanovení obč. zák. však neuplatnil, a to ani ve svém odvolání. Přitom rozsah hodnot, jež se mají v řízení o vypořádání BSM vypořádat, vymezují účastníci řízení - zásada vyšetřovací se zde neuplatní. Nadto v dovolacím řízení jako řízení o mimořádném opravném prostředku nelze uplatňovat nové nároky a nové skutečnosti.